

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt III. Consideratur, quâ ratione Leo pecuniam expenderit ex
Indulgentiis collectam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

fuisse remuneratos. In quibusdam etiam regionibus, infecundi foli fossoris ars exornatur amplissimis priuilegiis, quæ peculiari fossori, ob peculiare commodum nauatæ à se operæ, minimè concederentur. Hac sanè ratione præstantissimæ illæ Indulgentiæ ac immunitates, quæ Cruce signatis attributæ sunt, rectè tribui videntur binos denarios conferentibus: nam ex innumerabili multitudine exiguarum collationum Rex Catholicus maxima subsidia suauiter conflat, quibus ingentes classes ad Christianorum tutelam possit instruere.

CAPVT III

Consideratur, quâ ratione Leo pecuniam expenderit ex Indulgentiis collectam.

NVllum Suauis verbum facit, quo indicet concessas fuisse Indulgentias causâ colligendæ per eleemosynas pecuniæ ad Vaticanam Basilicam extruendam; quod tamen in Lutheri literis ad Moguntinum Septemuirum disertè habetur, & in thesibus, quibus primò classicum cecinit contra Religionem Catholicam: adeoque ea silentio prætermitti non poterant ab horum euentuum scriptore, nisi maligno.

^a In Tom. I. Operum Lutheri impress. Tenæ Saxoniz anno 1556. & 1557 quæ impressio semper intelligitur citata in Luthero, cum in posterum citabuntur Tomi omnium eius Operum generatim.
^b Guicciardinus.
^c Iouius in Vita Leonis lib. 4.

Quod si mentionem de his fecisset, eius quidem obtreccationem excusarem, quâ Leonem accusat, quod Magdalenzæ forori suæ prouentum quarundam Germaniæ partium, nempe Saxoniz, finitimarumque regionum dono dederit. Hoc non temerè Suauis tradidit: quippe à ^b graui auctore mutuatus. Quod ipsum, si verum foret, fuisset vituperatione dignum ob speciem quamdam potiùs sceditatis, non tamen quòd ea inesset enormitas reipsâ, quam species præferret, ac supponit Suauis, semper aduersus gesta Pontificum mordacissimos historicos secutus. Leonis animus nobilis atque excelsus aditum suspitioni præcludit, templum Vaticanum corrasâ per Indulgentias pecuniâ ab eo fuisse defraudatum. ^c Scimus in Sacerdotiis conferendis se integerrimum præstitisse, impen- seque Puccio Cardinali commendasse, ne sibi auctor esset quædam largiendi, quorum postea pœnitendum pudendumque; in frustra interdum concidisse oblatos ab aliquo è suis Cubiculariis libellos, quibus tale aliquid poscebatur; ac de suo eis elargitum, quod illi ab indecora concessione sibi decerpendum sperassent. Neque minus constat cum ex eius Vitæ scriptoribus, tum ex eius Operibus adhuc extantibus, quàm ille magnificentiz appetens fuerit, & in pri-
mis

mis in ædificiis. Ecquænam augustior digniorque fabricæ moles, quàm ea templi structura in Orbe terrarum facilè principis? Inter Diplomata Pontificia à Bembo edita, duæ sunt Leonis Epistolæ, ab eodem scriptæ ad Raphaëlem Vrbinatem, quæ miram Pontificis sollicitudinem illius ædificij declarant: in illarum altera Raphaëli mandat, vt ideam templi à Bramante descriptam, ex eiusdem morientis consilio in opus deducat, atque perficiat; ibique præter amplissimæ laudis stipendiique stimulos, hisce verbis vtitur: *Nos, quibus nihil est propè antiquius, quàm vt Fanum id quàm magnificentissimè quamq̃, celerrimè construatur. & mox: Te verò hortor, vt huius muneris curam ita suscipias, vt in eo exercendo, cum existimationis tuæ, ac nominis (quorum quidem in iuuenili atate bona fundamenta iacere te oportet) tum spei de te nostræ, paternæq̃, in te beneuolentiæ, demum etiam Fauæ, quod in toto orbe terrarum longè omnium maximum atque sanctissimum semper fuit, dignitatis & celebritatis, & in ipsum Principem Apostolorum debet à nobis pietatis, rationem habuisse videare.* Legitur etiam de Leone, in aulae sacris historiis picturata ad Pontificium Sacellum exornandum, eum simul insumpsisse quinquaginta aureorum millia, quæ ad ætatem nostram collata, ducentorum millium summæ respondent. Verùm, vt identidem vsuuenit, Principes in sumptu faciendo parum solertes, cuiusmodi erat Leo, conuertere in vltus minoris momenti pecuniam siue ad bella destinata, siue ad alia quæuis necessaria, quibus sperant se postea subuenturos argento aliunde quæsito: ita, si verè affirmetur ea largitio, Leoni contigisset, adnitenti rependere forori, quidquid familia Cibo, cui nupta fuerat, sibi iam impenderat in priuata atque infortunata ipsius conditione.

3 Dixi, Si verè affirmetur ea largitio: quòd rem commentitiam certè comperio ex accurata diligentia in perscrutandis omnibus illius temporis concessionibus decretisque Pontificiis Felicis Concelori, in hisce rebus vel maximè experti, quique Vaticani Tabularij diu custos impensissimo studio ea peruestigauit, & incomparabilem eorum cognitionem est adeptus. Hic ergo in Opella à se conscripta, quæ lucem præfert huic argumento, vnde multarum eorum ceteros latentium notitiam traxi, fidentissimè affirmat, nusquam reperiri præfatam donationem in vllò eorum librorum, in quibus oportuisset tam ex vsu, quàm quòd cautum esset Apostolicæ Camerae administris, illam referre. Neque sanè quidquam ab eo nos dimoueat auctoritas Guicciardini. Is enim sæpiùs in palmares apertosque errores labitur in harum rerum narratione, vt palàm à

nobis fiet, præsertim pluribus in locis secundi ac tertij libri. De reliquo, conuertantur oculi ad inæstimabilem illam Basilicam: atque hic obtutus satis erit ad liberandum Leonem, ceterosque Pontifices ab ea opinione, quâ quisque temerè suspicetur, distractas ab illis in propria emolumenta (prout Suauis dibraterat) eleemosynas, à Fidelibus eidem ædificandæ Basilicæ oblatas. Tam vasta moles adeò ingentem thesaurum absorbit, vt eleemosynæ illæ vltro collatæ penè atomus fuerint tanto colosso.

Quod autem hic Indulgentiarum prouentus peculiaribus quibusdam redemptoribus fuerit diuenditus, turpè quoque speciem præfert, vsque adeò, vt ingenuè fatear, fatius fuisse quodcumque incommodum deuorari, quàm hoc scandalum, vt scholæ loquuntur, vel actiuum, vel passiuum Christianis populis afferri. Verùm si res ipsa per se perpendatur, quicumque de hominum commercijs peritus, intelliget vix aliam iniri potuisse rationem. Quis Principum in cunctis vectigalibus quæ constituit, non cogitur idem exequi? Nam tamen hac viâ modica pars ad Principem perueniat, multò tamen minùs perueniret, si per administratos suo nomine eadem exigeret. Et tamen coacta vectigalium exactio eam secum affert ex inflicta violentia perturbationem, quæ in collatione voluntaria, qualis prouenit ex Indulgentiis, timeri non potuit. Quare in multis quidem peccauit Leo, sed non ita grauius, vt ab iis reprehenditur, qui studio sinceritatis volunt apud populos illum vituperare, à quo quies publica pender, id est Principem.

Veruntamen finge, in eo genere plusquam sacrilegum extitisse Leonem. Admirari satis nequeo, quo pacto Suauis hinc ortum hæresis deducat. Lutherus ipse cum suo Sleidano hominem arguunt mendacij: neuter enim rerum nouarum hanc causam fuisse commemorat.

Est itidem eiusdem calumnia, Indulgentiarum promulgationem fuisse demandatam non Eremitanis S. Augustini, vt mos fuerat, sed Patribus Dominicanæ familiæ, quo quid auctius exprimeretur, nihil verentis infamiæ notam inurere Ordini religioso, qui non minùs integritate quàm doctrinâ Ecclesiam perornauit.

Ac primò quidem falsum est, consueuisse hoc munus iniungi Eremitanis, cum à Iulio Minoribus impositum fuerit, vt supra declaratum est: ^a similiter Minorum Moderatori vnà cum Archiepiscopo Moguntino commiserat Leo in pluribus ^b Germaniæ locis die vltimâ Martij anni 1515. Equites etiam Teutonici paulò antè Patres Prædicatores ad promulgandas

^a Hæ concessionis Indulgentiarum à Leone factæ pro Fabrica continentur in libro 3. Diplomatum Leonis fol. 9. & lib. 1. & 2. Diplomatum secretorum Sadoleti.
^b Lib. 4. Diplomatum à Sadoleto scriptorum fol. 60.

quasdam similes Indulgentias, ipsis collatas à Pontifice in subsidium aduersus Turcam.

Secundò, Suauis in plerisque aliis circumstantiis memorat fuisse promulgatas à Leone Indulgentias per cunctas Catholicorum regiones, ^a cum re verà peculiare concessiones in hac materia tractatæ fuerint ad peculiare regiones, ac diuerso tenore. Idque ab eo factum anno 1517. quo anno Lutheri hæresis incepit. Sed repugnat facti euidencia, cum legantur Apostolicæ literæ super ea re confectæ anno 1514. & initio anni 1515. & vulgatæ anno 1516. Curam etiam conquirendæ pecuniæ ex promulgatis Indulgentiis in tractu Saxonix, cuius prouentus, vt ipse vult, Magdalensæ fuerat dono datus, commissam fuisse Arcimboldo ^b Episcopo, qui assumptâ Episcopi dignitate, mercatoris Genuensis artem non exuerat; & tamen Arcimboldus neque id temporis erat Episcopus, neque fuit Genuensis, neque mercator, sed Mediolanensis Patritius. Et, quod magis refert, eius delegatio regiones illas haud pertingebat, sed omnino alias, præcipuè verò tractum Rhenanum, Belgium, & Burgundiæ Comitatum, vt constat ex eius Diplomate. Licet hinc delibare quanta fuerit in Suauis seu peritia seu veracitas.

8 Vt redeamus ad Fratrum Prædicatorum delegationem; hæc electio nec à Pontifice, nec à degentibus Romæ Administris habita est. Pontifex hoc negotium iniunxerat Alberto Archiepiscopo Septemuirò Moguntino, è Brandenburgensi familia, videlicet viro tunc in Germania præstantissimo, ipsis quoque ^c hæreticis factentibus. Et tamen tantæ dignitatis Principi Lutherus ita non parcit, vt affirmare non dubitet, lucri dimidium illi promissum, ad excitandam Alberti diligentiam; quod tamen ne Lutheri quidem testimonio recenferi potest inter causas, quæ eas turbas excitauerint; siquidem ipsemet fatetur, illud se non rescivisse, cum aduersus Indulgentias inuectus est. Alioqui tamen Moguntini asperitati totam turbarum culpam assignat. At verò Suauis, quod Pontificem premat, nihil planè hac de re loquitur. Itaque Septemuir delegatus, Indulgentias promulgandas dedit Ioanni Tetzelio Dominicanò, qui paulò antè similem delegationem administrauerat pro Teutonicis Equitibus; quiq; tam doctrinâ, quàm munere Quæstoris Fidei, quoungebatur, satis ad hæc idoneus, satis dignus haberi poterat.

^a Ea delegatio fuit 2. Decembris an. 1514. & legitur lib. 2. Diplomatum secretorum Leonis à Sadoleto descript. fol. 65.
^b Delegatio Arcimboldi est an. 1514. 2. Decembris, & legitur in lib. 2. Diplomatum secretorum Leonis, scriptorum à Sadoleto fol. 65.

^c Georgius Sabius hæreticus apud Serassium in Alberto.